

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår referanse: 20/00879-205
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Helge Eide,
Deres referanse:
Dato: 13.01.2021

Behov for mer effektive tiltak for å begrense importsmitte – grensekontroll og tilsyn med arbeidsplasser

Regjeringen iverksatte ved nyttårsskiftet nye tiltak for å begrense importsmitten av Covid-19 til Norge. Disse tiltakene var:

- Bedre grensekontroll
- Obligatorisk testing ved grensen
- Styrket hjemmel til Arbeidstilsynet for oppfølging av utenlandske arbeidstakere

I tillegg til ovenstående, har også regjeringen sørget for etablering av et elektronisk innreiseregister.

Dette er tiltak som KS og KS storbynettverk anbefalte allerede i fjor høst på bakgrunn av bekymringene for smittespredning i både bykommunene og andre kommuner med betydelig innslag av gjestearbeidere fra utlandet. Vi er tilfreds med at regjeringen fulgte disse rådene.

Antallet som gjennomfører testing ved grensen har naturlig nok steget kraftig som følge av de nye tiltakene. Det er imidlertid en rekke unntak fra testplikten, og blant annet av hensyn til testkapasiteten på flere grensepunkter er det også åpning for å gjennomføre testen i oppholdskommunen innen 24 timer etter ankomst. Registreringsplikten ved ankomst er et tiltak for å holde oversikt over dette.

Dessverre er det fortsatt store mangler ved tiltakene som gjør at kontrollen med innreise generelt og innreise av utenlandsk arbeidskraft spesielt ikke er god nok.

Regjeringen har nylig sendt ut et høringsforslag om forskriftshjemmel til å kunne innføre portforbud dersom smitteutviklingen gjør dette tvingende nødvendig. Dette er et særdeles inngripende virkemiddel å benytte. Det må være i både regjeringen og kommunenes interesse at det først gjennomføres tiltak for å sørge for at tiltakene for å forhindre importsmitte blir effektive, før et slik sterkt inngripende tiltak vurderes.

En oversikt pr. 11. januar viser eksempelvis at over 40 pst av de tilreisende ved Gardermoen ikke hadde testet seg ved ankomst – mer enn 6200 personer. Det finnes ingen god oversikt over om hvorvidt disse har testet seg andre steder. Det antas at mange har reist videre med innenlandsflyvinger til andre byer i Norge.

Det må etableres et system som bidrar til at man får gjennomført det som har vært ambisjonen, at alle tester seg, og at dette blir registrert. Dersom 24 timers grensen overskrides, må det være mulig å kontakte de som har brutt bestemmelsene og sørge for at dette skjer.

KS og KS storbynettverk foreslår følgende tiltak:

Innskjerping av krav til innreiseregistrering ved ankomst Norge

I henhold til Covid-19 forskriften § 5b er det plikt til registrering ved innreise og innreiseregistreringssystem. Personer som ankommer Norge fra et område som medfører karanteneplikt som fastsatt i vedlegg A skal før innreise registrere opplysninger som er nødvendige for å sikre etterlevelse av karanteneplikten, for å styrke smittevernarbeidet og bidra til bedre smitteoppsporing.

Men innreiseregistreringen er et tillitsbasert system der man kan velge å krysse av for at man er unntatt karantenebestemmelsene. I Trondheim har eksempelvis av 4200 meldte ankomster i perioden 1. januar – 14. januar, vel 1000 – eller ca 25 pst - krysset av for at det er fritatt for karantene. Når man krysser av v for dette punktet vil man heller ikke få mulighet til å krysse av for arbeidsgiver og adresse på arbeidssted. Denne mangelen i innreiseregisteret er nylig tatt opp med Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap (DSB)

Dersom man ankommer en grenseovergang med bil som reisefølge ser det heller ikke krav om at alle i reisefølget registrerer seg, selv om registeret gir mulighet for dette. Erfaringen fra Trondheim er at omtrent halvparten av de som har ankommet byen og blitt fanget opp gjennom smitte- eller karantenekrav, ikke er blitt registrert som innreist til Norge.

Dersom det innføres krav om at alle som kommer til Norge skal registreres i innreiseregisteret med navn, telefon og bostedsadresse, vil det lette arbeidet betydelig for kommunens smittesporing. Det vil også føre til at alle innreisende kan varsles direkte med oppdatert smitteregler og smitteinformasjon.

Tydliggjøring av Arbeidstilsynets plikt til samvirke med kommunene

I november fikk Arbeidstilsynet utvidet mandat for å bidra til å begrense smittespredningen, slik kommunene også ble orientert om i skriftlig form:

“Koronasmitten har økt betydelig den siste tida. I den forbindelse har Arbeids- og sosialdepartementet gitt Arbeidstilsynet oppdrag om å bidra til å begrense smittespredningen i Norge. Oppdraget innebærer at Arbeidstilsynet – gjennom risikobasert tilsyn og veiledning i arbeidslivet – skal utfylle det arbeidet lokale helsemyndigheter allerede gjør for å forebygge koronasmitte. Vi bistår i smittevernarbeidet gjennom tilsyn og veiledning”

I ettertid har signalene fra Arbeidstilsynet vært at man ønsker at kommunene skal bruke tips-knappen på tilsynets nettsted, men at tilsynet har svært begrenset mulighet til oppfølging/tilbakemelding og dialog rundt sakene med kommunene. Dette gjør arbeidet unødvendig krevende for kommunens ansatte i smittesporingsarbeidet, som ofte er de som avdekker brudd på isolasjons- eller karantenebestemmelser for utenlandske arbeidstakere.

Det er behov for en tydeliggjøring av mandatet til Arbeidstilsynet slik at man får en klar føring på at man skal ha et samvirke med kommunene om dette arbeidet. Arbeidstilsynets ressurser til å følge opp dette i praksis må også vurderes nøye.

Noen utenlandske arbeidstakere har fast bopel i Norge og er folkeregistrert her, men jobber bare i perioder i Norge og er hjemme hver 4. eller hver 6. uke. Flere arbeidsgivere oppfatter ut fra retningslinjene at i disse tilfeller er det arbeidstaker selv som har ansvar for karantene. Dermed favnes de heller ikke av Arbeidstilsynets hjemmel. Det er behov for innskjerping av retningslinjer og tydeliggjøring av tilsynets hjemmel her.

Bedre digitale løsninger for testing og registrering

Det er ikke er noen kobling i dag mellom det nylig innførte elektroniske reiseregisteret og systemet for testing (MSIS – Folkehelseinstituttets meldingssystem for smittsomme sykdommer). Det er selvfølgelig mulig å manuelt kryss-sjekke de to registrene for å finne personer som har glippet ved innreise – men dette er svært arbeidskrevende, og det bør prioriteres å finne en nasjonal løsning på dette.

Vurdering av ytterligere innskjerping i reiserestriksjoner

Danmark har nylig innført midlertidige skjerpelser i innreisebestemmelsene til landet, hvor det er definert hvilke formål som utenlandske statsborgere må ha for å kunne ha gyldig innreise til landet. Vi ber regjeringen på tilsvarende måte å innføre regler i Norge som midlertidig avgrenser hvilke formål som gir rett til innreise i Norge. Dette vil gi et lavere antall innreisende og dermed gjøre det enklere for kommunene med grensestasjoner å kunne teste alle som ankommer, noe storbyene vurderer som svært viktig. Dette vil også gjøre det lettere å følge opp at de som kommer faktisk følger reglene for testing og karantene.

Med vennlig hilsen

Bjørn Arild Gram
Styreleder KS

Jan Oddvar Skisland
leder KS storbynettverk

Mottakere: Helse- og omsorgsdepartementet - HOD, Bent Høie
Justis- og beredskapsdepartementet - JD
Arbeids- og sosialdepartementet - ASD

Kopi: Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap DSB
Helsedirektoratet
Folkehelseinstituttet
Arbeidstilsynet